

- 1 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף ג עמוד א
- 2 ה"ג וכן בנוסחי עתיקי ובדין הוא דליקדמה לכלתו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו דלאו משום קורבא הוא
- 3 דאסירא ואידי דאיירי באיסור אחוה וכו'. וה"פ מעיקרא תנא אחותו ואחות אמו דקרובי עצמו ואידי דאיירי באיסור
- 4 אחוה תנא אחות אשה, כלומר ואקדמה מקמי אשת אחיו מאמו משום דבקדושי עצמו מקרבא ליה ודמיא טפי
- 5 לקרובי עצמו, ותנא נמי אשת אחיו מאמו, אבל אשת אחיו שלא היה בעולמו לא הוה ליה למתנייה בהדיהו דלאו
- 6 משום קורבא הוא דאסירא שהרי אשת אחיו שהיה בעולמו קרובה מזו ומותרת ליבם, אלא אידי דאיירי באיסור
- 7 אחוה תנא נמי הא דמ"מ משום קורבי אחוה אסירא והדר תנא כלתו, ורש"י ז"ל נמי גורס כן אלא שפירש ובדין הוא
- 8 דליקדמה לכלתו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו כלומר כיון דקרובין נקיט ואזיל וכלתו ואשת אחיו שלא היה
- 9 בעולמו ואשת אחיו מאמו לאו משום קורבא דידיה אסירן ליה הוה בדין דניתני כלתו מקמי אשת אחיו שלא היה
- 10 בעולמו והוא הדין לאשת אחיו מאמו נמי דכלתו חמירא נמי והו"ל למינקט חומרי כיון דלא מצי למיתני קורבי,
- 11 ולדבריו צ"ל אחות אשתו נמי כקרובי עצמו דמיא משום דבקדושי עצמו מקרבא ליה, ואינו מחוור, ויש גורסין מקמי
- 12 אשת אחיו מאמו ומקמי אשת אחיו שלא היה בעולמו.
- 13 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף ב עמוד א
- 14 חמש עשרה נשים
- 15 מתני' חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן. רבותינו הצרפתים ז"ל הקשו ולתני ט"ז כגון מגרש את אשתו על מנת
- 16 שלא תנשאי לראובן והלכה ונשאת לשמעון ומת ונפלה לפני ראובן דמגו דהיא אסורה צרתה אסורה עליו, ואע"פ
- 17 שזו קושיא של קנטור דמתני' תנאין לא קתני, אבל נראה לי בדינה שצרתה מתייבמת שאין זו צרת ערוה כלל אלא
- 18 זו גרושה גמורה אצל ראובן כשאר כל האנשים ומשום תנאי בעלמא אסורה עליו שלא יבטל את גיטה ממנו ומכל
- 19 אדם, וא"ת אינה כגרושה אצלו, הויא לה צרתה צרת ערוה שלא במקום מצוה דהא לא רמיא ערוה קמיה ליבום
- 20 אלא שהיא גרושה אצלו ודאי כדפרישית, והכי איתא בגיטין, מיהו בשנפלה לפניו לבדה אני מסופק אם צריכה
- 21 חליצה ממנו כיון דמגורשת אצלו או כיון שאין עולה ליבום אינה עולה לחליצה, וכן נראה אלא שצריך תלמוד, שוב
- 22 מצאתי קושיא שלהם ז"ל מוזכרת בירושלמי בגיטין התיב ר' חנינא בשם ר' פנחס ניתני ט"ז נשים כר' אליעזר, א"ל
- 23 כבר אתמר טעמא תמן התורה אוסרתה עליו ברם הכא הוא אוסרה עליו, פי' בחוץ איירו וקאמר דכיון דבעל אסרה
- 24 לו משום אשת איש אין זו צרת ערוה של יבום כדפרישית בעל מנת, ומיהו בגמרא דילן בחוץ מתירה להתיבם וכן
- 25 במסקנא דירושלמי.
- 26 חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף ב עמוד א
- 27 מ"מ אין איסורה עכשיו אלא מחמת תנאו ולא מחמת ערוה שהרי גיטה גמור ואין כאן שיוור בגט מידי דהוה אתנאין
- 28 דעלמא, והרי זו כנודרת הנאה מיבמה בחיי בעלה דתנן בפ' ב"ש (ק"א ב') כופין אותו שיחלוץ לה והרי זו אינה
- 29 עולה ליבום דבר תורה דקיימא עליה בלאו ועשה ואעפ"כ עולה לחליצה משום שדבר אחר גרם לה ליאסר. ואי
- 30 קשיא לך א"כ מאי קא מקשה ר' טרפון עליה דר' אליעזר בר"פ המגרש הרי שהלכה זו ונשאת לאחיו של זה ומת
- 31 בלא בנים לא נמצא מתנה עמ"ש בתרה ומאי קושיא דהא מקיימא מצות יבמין בחליצה, לא היא דחליצה במקום
- 32 יבום לאו כלום הוא וכדאמרין לקמן בפרק כיצד גמ' אלמנה לכהן גדול (כ"א א') וכיון דמחמת תנאו לא אפשר לה
- 33 אלא בחליצה דוקא ולא ביבום כמאן דמתנה עמ"ש בתורה הוא, ועוד דבדעת יבם תלה רחמנא אי בעי לייבומי ייבם
- 34 ואי לא ליחליץ והכא אע"ג דבעי יבם לייבומי לא מצי לייבומי מחמת תנאו של זה והלכך מתנה על מ"ש בתורה הוא
- 35 כנ"ל. אלא שראיתי להרמב"ן נר"ו שנסתפק בדבר זה ומטין דבריו לפוטרה מן החליצה ומן היבום משום דכל שאינה
- 36 עולה ליבום אינו עולה לחליצה, ואין דעתנו מכרעת במקומו.

- 1 חידושי הרמב"ן מסכת יבמות דף ט עמוד א
- 2 והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי רבי עקיבא ורבנן דלרבי עקיבא לא מיבמין. הקשו בתוספות מנא לן דלר"ע
3 לא מייבמין נימא דאתי עשה ודחי לא תעשה דהא אפילו חייבי כריתות דלא תפסי בהו קידושין הו"א דליבמו אי לאו
4 משום דלא אתי עשה ודחי לא תעשה דכרת, וי"ל דלרבי עקיבא גלי רחמנא בעריות וה"ה לחייבי לאוין דכל דלא
5 תפסי בהו קידושין מפקעי זיקה, ואכתי קשה האי סברא היכא שמעינן ליה לר' עקיבא דמקשינן מינה להדיא.
- 6 חידושי הרשב"א מסכת יבמות דף ט עמוד א
- 7 והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי ר"ע ורבנן. לומר דלר"ע כיון דאית ליה דאין קדושין תופסין בחייבי לאוין
8 והוה להו כחייבי כריתות דלאו בני חליצה יבום וניהו, והקשו בתוס' מנא לן דלר"ע לא מייבמין נימא דאתי עשה ודחי
9 ל"ת דהא אפי' חייבי כריתות דלא תפסי בהו קדושין הוה אמרינן דליבמה אי לאו דאמרינן דלא אתי עשה ודמי ל"ת
10 שיש בו כרת, וי"ל דלר"ע גלי רחמנא בחייבי כריתות דלא תפסי בהו קדושין וה"ה לחייבי לאוין ואינהו דהוו בקיאי
11 בדר"ע אינהו ידעי דר"ע הכין הוה ס"ל ולפיכך מקשו הכי להדיא, והארכתי בה יותר בלקוטין שלי בס"ד.
- 12 תוספות הרא"ש מסכת יבמות דף ט עמוד א
- 13 והרי איסור מצוה ואיסור קדושה דפליגי ר"ע ורבנן, בכל דוכתא פשוט לו לתלמוד משום דר"ע סבירא ליה דאין
14 קידושין תופסין בחייבי לאוין לענין יבום וחליצה נמי כחייבי כריתות דמו כדמשמע הכא, ולק' בפ' הערל ובד' מיתות
15 אמרינן מכדי חייבי לאוין לר"ע כחייבי כריתות דמו וחייבי כריתות לאו בני חליצה יבום וניהו ובסוטה פ' היה מביא
16 נמי אמרינן לר"ע דשומרת יבם שזינתה אסורה ליבמה כאשת איש שזינתה. ותימה מנא ליה הא לתלמודא נהי
17 דלענין תפיסת קידושין ולענין ממזרות משוי ר' עקיבא חייבי לאוין כחייבי כריתות, לענין יבום אמאי לא קאמר ר"ע
18 דליתי עשה ולידחי ל"ת, ויש מתרצים שמא קים לתלמודא דר"ע ס"ל כרבי דמפיק עריות מולקחה וחייבי לאוין לאו
19 בר לקיחה הן אליבא דר"ע, וא"א לומר כן דהא בפ' כלל גדול אמרי' דרבנן דמונבז דהיינו ר"ע דריש תורה אחת
20 לכדריב"ל וכיון דנפיק ליה חייבי כריתות מדריב"ל א"כ דריש עליה לצרות ולית ליה הא דרבי. ורבינו מאיר כתב
21 דשמא כיון דרבי עקיבא דריש לא יגלה כנף אביו לאנוסת אביו אתקש לאשת אביו דכתיב בההוא קרא מה אשת
22 אביו ערוה ולא בת חליצה יבום היא אף אנוסת אביו נמי.
- 23 שו"ת הריב"ש סימן קנט
- 24 עוד נסתפקת, ביבמה שנפלה לפני שלשה אחין, והגדול שבהם אסורה לו, שהיה נשוי אחותה. נתקוטטו השני
25 אחים הנשארים, והגדול קפץ ונשבע שבועה חמורה, שלא ייבם ולא יחלוץ; והשני אומר: עליך המצוה, כי אתה
26 הגדול, ואיני צריך לישבע ולהחרים; וכלם מצויים בעיר. אם כופין לגדול לייבם או לחלוץ, עם היות שנשבע, ואם יש
27 דרך יוכל להנצל זה הגדול שנשבע בבלתי יחלוץ וייבם, עד שנוכל לכופ לקטן לחלוץ או לייבם.
- 28 תשובה: נראה, שאין שבועה זו, שנשבע הגדול, שלא לייבם ושלא לחלוץ, חלה עליו, ואין כאן שבועת בטוי. לפי
29 שכיון שמצוה מן התורה לייבם או לחלוץ, מדכתיבי: והיה הבכור אשר תלד, א"כ, הרי זה נשבע לבטל את
30 המצוה...וכ"ת =וכי תימא=, כיון שאם רצה שלא לייבם אין כופין אותו, דהא בדידיה תלה רחמנא, כדכתיבי: ואם לא
31 יחפוץ האיש וכו', וא"כ, הייבום רשות הוא עליו, שהרי יכול לקיים המצוה בחליצה, וא"כ, כשנשבע שלא לייבם, חלה
32 שבועה זו עליו, ואסור לייבם. וכיון ששבועת היבום חלה עליו, גם שבועת החליצה חלה, כיון שכלל אותה עם
33 שבועת היבום, שהיא רשות. וכן נמי בהפך, אם נשבע לבד שלא יחלוץ חלה עליו, שהרי החליצה רשות היא, שהרי
34 אפשר לו לקיים המצוה ביבום; וא"כ, כשנשבע בשתייהן, יש לומר ששתייהן חלו עליו, שהרי כלל שבועת בטול
35 המצוה עם שבועת הרשות...וא"כ, בנדון זה, נאמר שחלה עליו השבוע', בין ביבום בין בחליצה, ולא ייבם ולא
36 יחלוץ, וכופין את הקטן כאלו היה גדול במדינת הים. יש לומר, דנדון זה לא דמי כלל לההיא דירושלמי; דהתם, כלל
37 בשבועתו מה שהוא רשות גמור, ואין בו מצוה כלל, דהיינו אכילת מצה בשאר הימים. אבל בנדון זה, בין היבום בין
38 החליצה שתייהן מצוה עליו, שהתורה חייבה עליו לסלק זיקת אחיו באחד משתייהן; ועיקר המצוה היא היבום. כמו
39 שהעלו האחרוני' ז"ל, דמצות יבום קוד' למצות חליצה +אה"ע סי' קס"ה ס"א+ אלא שאין כופין על היבום, שהכתוב
40 תלה בחפצו, שאם לא יחפוץ ביבום, שיחלוץ, וכופין אותו לקיים מצות חליצה אם לא ירצה ביבום. ולכן, זה הגדול,

1 שהמצוה מוטלת עליו לפטור זיקת אחיו ביבום או בחליצה, ונשבע שלא יפטור הזיקה, לא ביבום ולא בחליצה, הרי
 2 זה נשבע לבטל את המצוה ממש. והרי זה כנשבע שלא יקדש קדוש היום, לא ביין ולא בפת, דודאי הוי נשבע לבטל
 3 את המצוה, ולא חלה עליו השבוע'. אע"פ שאם נשבע שלא יקדש ביין, שבועה חלה עליו, דלאו מושבע מהר סיני
 4 הוא לקדש ביין, דהא אפשר בפת... עוד יש לומר, דאפי' אם תמצא לומר, דיבום וחליצה לא דמו ליין ופת של קדוש
 5 היום, משום דהתם אין היין ופת שתי מצות, אלא חלקי המצוה הם. אבל כאן, יבום וחליצה שתי מצות חלוקות הן,
 6 האחת לקרב והאחרת לרחק, וא"כ, כשחלה השבועה על אחת שהזכיר ראשונה, שהיא לו רשות, חלה גם על
 7 האחרת בכלל, ואין לו לקיים לא זו ולא זו; יש לומר, דאדרבה, היא הנותנת שאין לומר כאן כולל. לפי שלא מצינו
 8 כולל אלא כשהפעולה אחת, כגון ההיא דירושלמי, דשלא יאכל מצה, ...כיון שהפעולות חלוקות, אע"פ שכללן
 9 בשבועה אחת הרי הן מחלקות, והרי הוא כאלו הן שתי שבועות, כאילו הזכיר שבועה לכל פעולה ופעולה... וכ"ש
 10 כשהן מוחלקות לגמרי, כגון בנדון זה, שהיבום לכנוס ולאוסרה על הכל בכרת, והחליצה לאוסרה עליו ולהתירה
 11 לעלמא, וא"כ הרי הוא כשתי שבועות, והראשונה חלה עליו, שהיא רשות, ונשארה החליצה מצוה עליו, ואין שבועה
 12 חלה עליו לבטלה. ואין לומר בה כולל, כיון שהן שתי שבועות, מפני חלוק הפעולות, ולכן כופין אותו לחלוץ. ...ועוד
 13 יש טעם אח', לפי שהמצוה המוטלת עליו, ליבם או לחלוץ, הוא חיוב שיש ליבמה עליה, וא"כ, שבועה זו שנשבע
 14 היבם, היא היזק לה, לעגנה, ואין שבועת בטוי חלה להרע לאחרים ולהפסיד זכותם; כמו שמוזכר בפ' הנזכר.

15 שו"ת תשב"ץ חלק א סימן ק

16 והרן זאת השאלה נשאלה מלפני הרב רבי יצחק בר ששת נרו.

17 בענין ארבעה אחין שנים מהן נשואין שתי אחיות ומת אחד מאלו השני' בלא בנים וזה שנשאר הנשוי קרובת
 18 היבמה היה גדול שבכולן והשני' האחר' שנפלה היבמה לפניה' הגדול מהם נשבע שלא יפטור יבמתו. ושאל
 19 השואל אם שבועה זו חלה עליו ואין כופין אותו לפוטרה או לא חלה עליו לפי שנשבע לבטל את המצוה וכופין אותו.
 20 והרב נר"ו הנז' היה נראה לו שאם נשבע שלא ליבם או שלא לחלוץ שהשבועה חלה עליו לפי שאפשר לפוטור'
 21 בחליצה אם נשבע על היבום או ביבו' אם נשבע על החליצה וכיון שאם נשבע על היבום בלבד או על החליצה בלבד
 22 היתה חלה השבועה נסתפק הרב נר"ו הנז' עכשו שנשבע על הכל שמא השבוע' חלה אע"פ שנשבע לבטל את
 23 המצוה לפי שהוא כולל דברים האסורי' עם דברי' המותר' ובהכי חלה השבועה כדאי' בפרק ג' דשבועות (כ"ג ע"ב)
 24 ורצה הרב נר"ו לעמוד בזה על דעתי ונשאתי ונתתי עמו בזה הרבה פה אל פה ולפי שהדברים היו ארוכים
 25 ומעורבבים כתבתי לו זה:

26 צריך להקדי' בנדון הזה אם נשבע על אחת מהן כגון שלא איבם או שלא אחלוץ. אי הוי נשבע לבטל את המצו' או
 27 לא. ולכאור' נראה שאם נשבע שלא ייבם דלא חלה עלי' שבועה דמושבע ועומד הוא דכתיב יבמה יבא עליה ולא
 28 מיבעיא למ"ד (יבמות ל"ט ע"ב) דמצות יבום קודמת למצות חליצה אלא אפי' למ"ד מצות חליצ' קודמת למצו' יבום
 29 אפי"ה מושבע ועומד הא שהרי התור' חייבתו ליבם משום מצוה ומשום חששא דשמא יכנוס לשם נוי וכו' אמרינן
 30 דמצות חליצה קודמ' וכיון דמסיני הוא מושבע ליבם ונשבע שלא ליבם אין זו שבועת ביטוי שחייבה עליו התור' קרבן
 31 דבעינן הרעה רשות...

32 ולפי זה היה נראה שאם נשבע שלא יחלוץ דהוי רשות וחלה עליה שבוע'. אלא שאף בזה יש לדון ולומר דכיון דמ"מ
 33 אם לא חפץ ליבם רמיא עליה מצות חליצה לאו הרעה דרשות הוא. ואפשר לדמות זה למי שנשבע שלא יטעם כלום
 34 בי"ט לר"א דס"ל או כלו לשם או כלו לכם ואמרי' בפ"ב די"ט (ט"ו ע"ב) דלדידיה שמחת י"ט רשות היא ואפ"ה
 35 משמע ודאי שהנשבע שלא יטעום כלום הוי נשבע לבטל המצוה והאי דקרי לה רשות דלגבי יושב ושונה הויא רשות
 36 כדאמרי' בפ' כל הבשר (ק"ה ע"א) מצוה לגבי רשות חובה קרי לה ודכותה מצוה לגבי חובה רשות קרי לה וכדקרינן
 37 דנין ומקדשין וחולצין ומיבמין רשות לגבי מקדישין ומעריכין ומחרימין דהוו מצוה גמורה וכדאי' בפרק משילין (ל"ו
 38 ע"ב) ובחליצ' גופה נמי דאמרי' פרק כיצד (כ"א ע"א) חליצה במקום יבום לאו מצוה היא ה"נ מיפרש' דלאו מצוה מן
 39 המובחר היא להתבטל בשבילה מצות יבו' לגמרי בחייבי לאוין שאם בעלו לא יקנו כדאי' התם אבל מצו' היא דהא
 40 בתלמוד מצו' יבום קודמת למצו' חליצה אמרי' ...

- 1 אבל שלא אחלוץ ושלא איבם שני מעשים הם ולא מצינו כיוצא בזה בכלל והוי כאלו אמר שבועה שלא אחלוץ
2 ושבועה שלא איבם או אפ"כ שהאחרונה אינה כלום ואף הראשון לפי מה שכתבתי בתחל" הדברים. אף אם היתה
3 הראשונה שלא אחלוץ וכ"ש אם היתה שלא איבם...
- 4 החמישי דלא אשכחן דין כולל אלא כשאפשר לחול שתי השבועו' אבל אם א"א לחול שתי השבועות אין כאן דין כולל
5 ובנדון הזה א"א לחול שתיהן דהגע עצמך שנשבע שלא יבם וגם לא יחלוץ ותרצה לומר דמיגו דחייל" אייבום חייל"
6 אחליצה והרי זה עבר על שבועתו ועשה אחת מאלה או חליצה או ייבום. וא"א לו לעבור על השניה כלל וא"כ אם
7 יבם איך תאמר דחיילה עליה שבועה דהויא רשות והרי מכיון שיבם אשתכח דמצוה היא שהרי א"א בחליצה ואם
8 חלץ היאך תאמר דחלה עליה שבועה מגו דחלה איבום והרי אפילו אייבום לא חיילה כלל שהרי א"א ליבם וכמו
9 שאין שם יבום כלל דמי והרי זה כמי שנשבע שלא יעלה לרקיע ולא יטול לולב שאין כאן כולל ודומה זה למי שנתחיי'
10 חטאת עולה ויורד ונשבע שלא יביא קרבן לא בעניו' ולא בעשירות שאין אומרין בזה שכיון שא"צ להבי' אלא אחד
11 ונשבע על שניהם חיילה שבועה על האחד מגו דחיילה על האחר שאם נתחייב בדלות לא נתחיי' בעשירו' ואם
12 נתחיי' בעשירו' לא נתחיי' בדלות ואותו שנתחיי' בו אם נשבע עליו הוי מושבע עליו מהר סיני ואותו שלא נתחיי' בו
13 הוי כמי שאינו וכאילו נשבע על דבר שאינו ואע"פ שאפשר לו לבא לידי דלות או לידי עשירו' ויתחייב בו השת' מיהא
14 לא איתחייב ביה וא"א לו להתחיי' בשתיהן בב"א וכן אתה דן במי שנשבע שלא יפדה פטר חמור וגם לא יערפנו:...
- 15 וכן נמי מי שנשבע שלא יאכל בי"ט ולא ישנה דלא חייל" עליה שבועה מדין כולל לר"א דס"ל (ביצה ט"ו ע"ב) או כלו
16 לה' או כלו לכם ואע"פ שהאכילה הפך המשנה דומי' דחליצה ויבום שהאחת עוקרת זיקה והאחרת מקיימת זיקה
17 אפ"ה שתיהן מצות יבמין הם דומי' דלשנות ולאכול ששתיהן מצות י"ט הן אף ע"פ שהעושה האחת פטור מהאחרת
18 וכן נמי מצות פדיה ומצות עריפה דכותה ו...
- 19 ומיהו אין זה נשבע להרע לאחרים שהרי לא מצינו אזהר' בתורה שלא לעגן שומרת יבם ואין בכלל הרעת אחרים
20 אלא מה שהזהירה התורה עליו כגון אכה את פ' ואפצע את מוחו המוזכר בגמ' (שבועות כ"ז ע"א) או לגזול ולמסור
21 שכת' הרמב"ם ז"ל (פ"ה מה' שבועות הט"ז) אבל כיוצ' בזה לא מצינו ואפי' באשתו לא מתסר אלא כשאומר הנאת
22 תשמישי עליך משום דלאו כל כמיניה למיסר חפצא דחבריה ונדריים מתסר חפצ' נינהו והרי הוא משועבד לאשתו
23 בתשמיש וכן אם נשבע שלא ישמש משום דהוי מושבע ועומד דכת' ועונתה לא יגרע אבל בשומרת יבם כיון דעדן
24 אינה אשתו אינו בדין זה כלל:
- 25 שו"ת הרשב"א חלק א סימן יח
- 26 ואין מברכין על מצוה שעיקרה אינה מצוה כגון חליצה ויבום שהעיקר משום פריה ורביה והיא אינה מצוה על פריה
27 ורביה.
- 28 ספר אבודרהם ברכת המצות ומשפטיהם
- 29 ועל זה שאל ה"ר אברהם בר' יצחק אב בית דין את ה"ר יוסף בן פלאט למסור לו מפתח בהן. זה לשון השאלה:
30 צריך אני שתמסור לי מפתח על אלו מצות מברך על עשייתן...
- 31 ושלוח הקן נמי מצוה הבאה בעבירה היא. (הגהה. א"א הא לא מחוורא שאם נטלה על מנת לשלוח מאי עבירה
32 איכא ע"כ). דכתיב (דברים כד, י) לא תקח האם על הבנים, ואם לקחת שלח תשלח. וכן עריפת פטר חמור תפדה
33 בשה ואם לא תפדה וערפתו (שמות יג, ג). וכן שריפת נותר (שמות יב, י) לא תותירו והנותר ממנו. אלו כולן ומאי
34 דדמי להו משום דהוו מצוה הבאה בעבירה לא מברכין עליהו...
- 35 ואין מברכין על החליצה משום דמצוה הבאה בעבירה היא דקא עבר על עשה דיבום. וכן אין האשה מברכת על
36 החליצה ולא על היבום משום דלא מיפקדא אפריה ורביה. וכיון שאינה במצות יבום אינה במצות חליצה וכר' יוסי
37 דאמר (יבמות ג, א) כל העולה ליבום עולה לחליצה וכו' דאלמא חליצה ויבום אתקשו להדדי.